

Granskning avseende arbetet med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott inom inköps- och upphandlingsprocessen

Region Halland

Oktober 2026

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland genomfört en granskning avseende arbetet med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott inom inköps- och upphandlingsprocessen. Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen samt att detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsen **inte helt** säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Nedan ses bedömning för varje revisionsfråga. För fullständiga bedömningar se respektive revisionsfråga i rapporten eller det avslutande avsnittet "Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor".

Revisionsfrågor	Bedömning	
Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling och efterlevs de?	Delvis.	
Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv kopplat till inköp och upphandling?	Delvis.	
Upprättas och används riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?	Ja.	
Görs tillräckliga kontroller av leverantörer i anbudsfasen?	Delvis.	
Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?	Ja.	
Genomförs uppföljning och utvärdering av ingångna avtal?	Delvis.	

Rekommendationer

Vi rekommenderar Regionstyrelsen att:

- ta fram en övergripande policy eller beslut som anger vägledande principer och ambitionsnivåer för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrott i regionen.
- revidera styrande dokument inom inköps- och upphandlingsområdet, i syfte att säkerställa att de beaktar välfärdsbrottsperspektivet.
- säkerställa att genomförda leverantörskontroller dokumenteras på ett enhetligt och spårbart sätt för varje upphandling, så att genomförda kontroller kan verifieras och följas upp i efterhand.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Rekommendationer.....	2
Inledning	4
Bakgrund	4
Syfte och revisionsfrågor	4
Revisionskriterier	5
Avgränsning	6
Metod	6
Granskningsresultat	7
Riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling	7
Kontroller och rutiner avseende jäv	12
Riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen	15
Kontroller av leverantören i anbudsfasen	21
Rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott	25
Uppföljning och utvärdering av ingångna avtal	27
Samlad bedömning.....	31
Rekommendationer.....	31
Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor	32

Inledning

Bakgrund

Upphandling och inköp har en stor betydelse för regionens ekonomi och verksamhet utifrån hur processerna hanteras, vilka leverantörer som anlitas och vilka prestationer som erhålls.

Enligt beräkningar (2023) från Upphandlingsmyndigheten uppgick värdet av upphandlingspliktiga inköp år 2021 till 879 miljarder kronor eller en sjättedel av BNP. Årligen annonseras drygt 17 000 offentliga upphandlingar i Sverige. Detta gör inköp- och upphandlingsområdet särskilt attraktivt för oseriösa leverantörer. Det gör även området känsligt för bristande intern kontroll. I Konkurrensverkets rapport "Avtalsuppföljning inom offentlig upphandling" (2023) lyfts att avtalsuppföljningen i flera kommuner är bristfällig med anledning av resursbrister, vilket även gäller regioner.

Offentliga verksamheter arbetar på uppdrag av medborgare. För att upprätthålla allmänhetens förtroende är det väsentligt att det finns tillräckliga kontrollstrukturer som motverkar förekomsten av välfärdsbrott. Flertalet myndigheter bidrar till att stärka förutsättningarna för kontroller och insyn inom upphandlingsområdet, såsom Ekobrottsmyndigheten, Konkurrensverket, Svensk Handel, Skatteverket och Upphandlingsmyndigheten. Ekobrottsmyndigheten har bl a. tagit fram en checklista för upphandlare att upptäcka oseriösa aktörer.

Revisorerna genomförde år 2024 en granskning av regionens arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott. Granskningen visade att regionstyrelsen inte säkerställde en tillräcklig intern kontroll inom området. Under 2026 genomfördes en uppföljande granskning som visade att regionstyrelsen i allt väsentligt hade vidtagit åtgärder utifrån revisorernas rekommendationer i den tidigare granskningen.

Mot bakgrund av detta har revisorerna utifrån sin bedömning av väsentlighet och risk beslutat att granska upphandlings- och inköpsverksamheten med fokus på hur man förebygger och förhindrar välfärdsbrott.

Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen samt att detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Följande revisionsfrågor används för att svara mot syftet:

1. Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling och efterlevs de?
2. Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv kopplat till inköp och upphandling?
3. Upprättas och används riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?
4. Görs tillräckliga kontroller av leverantörer i anbudsfasen?
5. Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?
6. Genomförs uppföljning och utvärdering av ingångna avtal?

Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser och bedömningar.

- Kommunallagen 6 kap. 1§, 6§.
- Lag (2016:1145) om offentlig upphandling (LOU)
 - 1 kap. 2§. Tillämpning av LOU.
 - Dokumentation och bevarande av handlingar 12 kap. 14§ och 17§.
 - 13 kap. 2–3§§. Ej 3 a.
 - Riktlinjer för direktupphandling kap. 19 a §15
- Lag (2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden
 - 1 kap. 2§. ○ 5 kap. 2§, Skyldighet att ha kanaler och förfaranden
 - 5–8§§. 7§ enbart gällande arbetstagare.
- Interna styrdokument

Avgränsning

Granskningen avgränsas i tid till i huvudsak revisionsår 2026. Granskningens fokus är på inköp och upphandling.

Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentanalys, intervjuer och protokollgranskning. Som tilläggsval har även stickprov genomförts (se nedan). Resultatet har kopplats till revisionsfråga 4.

Tillägg

Stickproven genomförs genom kontroll av 4 upphandlingar med tillhörande förfrågningsunderlag. Följande kontrollfrågor kommer granskas i kravspecifikation:

- Görs kontroll leverantörers ekonomiska situation?
 - F-skatt
 - skatteskuld
 - kreditvärdighet
- Ställs krav på uppföljning, och görs uppföljning av att leverantörer uppfyller krav under avtalsperioden.
- Görs kontroll av att leverantören finns registrerad hos Bolagsverket.
- Görs kontroll av att leverantören finns registrerat på varningslistor, ex Svensk Handel.
- Görs kontroll av att leverantören har revisor.
- Görs kontroll av styrelseuppdrag, och om flera styrelseförändringar gjorts under viss period?
- Görs kontroll av att uppförandekoden följs.

Rapporten har kvalitetssäkrats i enlighet med PwC:s interna rutiner och checklistor för kvalitetssäkring

De intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska rapporten.

Granskningsresultat

Riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling

Revisionsfråga 1: *Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling och efterlevs de?*

I SKR:s vägledning "förebygga och motverka välfärdsbrottslighet" framgår att arbetet mot välfärdsbrott bör styras av en tydlig policy som anger vägledande principer och ambitionsnivåer. Vägledningen betonar också att arbetet behöver organiseras på ett genomtänkt sätt, där hela organisationen involveras utifrån en tydlig ansvarsfördelning. Nämnder, styrelser och bolag har huvudansvar inom sina respektive verksamheter, men arbetet mot välfärdsbrott bör även kopplas till verksamhetsövergripande områden, såsom brottsförebyggande arbete samt strategier för upphandling, näringsliv samt kultur- och föreningsliv.

Iakttagelser

Inköbspolicy

Regionfullmäktige beslutade 2023-12-06 § 148 om uppdaterad *inköbspolicy* som gäller för inköpsverksamheten i regionen med helägda bolag. Av policyn framgår att inköp ska vara rättssäkra och affärsmässiga samt att förtroendevalda och medarbetare ska agera på ett sätt som inte kan misstänkas påverkas av ovidkommande hänsyn eller intressen. Vidare framgår att ansvaret för uppföljning är delat mellan Inköps- och upphandlingsavdelningen och den verksamhet som nyttjar upphandlade avtal. Policyn innehåller inga avsnitt om välfärdsbrott.

Riktlinjer för inköp och upphandling

Regionstyrelsen beslutade 2023-10-24, §310 om *Riktlinje för inköp och upphandling*. Riktlinjen kompletterar inköspolicyn, omfattar hela Region Hallands verksamhet och syftar till att tydliggöra ansvarsfördelningen samt ge vägledning i inköpsfrågor. Av riktlinjen framgår ansvarsfördelningen mellan Regionkontoret, Inköps- och upphandlingsavdelningen samt driftsnämnderna. Bland annat anges att driftsnämnderna ansvarar för att regionens riktlinjer och rutiner för inköp och upphandling är kända och följs inom den egna organisationen.

Riktlinjen beskriver vidare inköpsprocessen samt ansvar för upphandling, uppföljning och kontroll, vilka behandlas närmare under revisionsfråga 6. Av riktlinjen framgår även att regionens styrning inom

området består av inköspolicy och attestreglemente, riktlinjer för inköp och upphandling, rutiner, processer och instruktioner, delegationsordningar samt handlingsplaner och rutiner.

Rutin för direktupphandling

Vi har tagit del av *rutin Direktupphandling* i Region Halland, fastställd av upphandlingschef 2024-11-20. Rutinen beskriver hur direktupphandlingar ska genomföras, inklusive krav på dokumentation och konkurrensutsättning. Av rutinen framgår även att direktupphandlingar ska genomföras i enlighet med upphandlingslagstiftningens grundläggande principer samt att medarbetare inte får medverka i korrupcion eller otillåten påverkan.

Rutin för uppföljning och förvaltning av avtal

Vi har tagit del av *rutin för uppföljning och förvaltning av avtal*, fastställd av avdelningschef för inköp och upphandling 2024-11-04. Rutinen reglerar ansvar, arbetssätt och övergripande principer för Region Hallands uppföljning och förvaltning av avtal. Av rutinen framgår bland annat att uppföljningen genomförs gemensamt av Inköp och upphandling och berörd verksamhet samt att avtalsuppföljning ska dokumenteras och genomföras utifrån en risk- och prioriteringsbaserad ansats. Rutinen innehåller även principer för hantering av avvikelser och leverantörsuppföljning. En närmare beskrivning av rutinens innehåll samt hur avtalsuppföljningen bedrivs lämnas under revisionsfråga 6.

Policy för privata utförare 2023–2026

Regionfullmäktige beslutade 2023-10-25 § 118 om en *policy för privata utförare* som anger mål och riktlinjer för kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare på uppdrag av Region Halland. Av policyn framgår att regionstyrelsen ansvarar för uppsikt, granskning och uppföljning av privata utförare samt för att krav på uppföljning och kontroll regleras i avtal och uppdragsbeskrivningar. Vidare ansvarar respektive verksamhetsområde för att ta fram rutiner för mål, resultat och uppföljning samt för att allmänheten tillförsäkras skälig insyn.

Rollen i inköpsprocessen

Vi har tagit del av dokumentet *Roller i inköpsprocessen*, fastställt av upphandlingschef 2024-02-27. Dokumentet beskriver roller, ansvar och befogenheter i inköpsprocessen. Av dokumentet framgår bland annat att beställare och handläggare av direktupphandling ska vara utsedda av chef och genomgå föreskriven utbildning innan behörighet ges.

Övriga styrdokument

Därutöver har vi tagit del av följande styrdokument inom inköps- och upphandlingsområdet som har viss på styrning, kontroll och uppföljning:

- *Beredskapsklassificering av avtal* (fastställd av upphandlingschef 2026-02-11),
- *Leverantörer, styrning och kontroll* (fastställd av förvaltningschef 2025-06-26, gäller för Hallands sjukhus).
- *Instruktion upphandling inom Medicinsk teknik Halland* (fastställd av verksamhetschef 2025-08-22)
- *Leveransstörning och ersättningsprodukt* (fastställd av upphandlingschef 2024-06-25).

Region Halland arbete mot välfärdsbrott

I intervju och av *beslutsförslag, information om Region Hallands arbete mot välfärdsbrottslighet*, daterat 2026-03-04, framgår att Region Halland sedan 2024 bedriver ett arbete för att samordna, stärka och systematisera arbetet med att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet.

Regionfullmäktige har i Mål och budget 2026 med ekonomisk plan 2027–2030¹ beslutat om fyra fokusområden med tillhörande mål. Ett av fokusområdena, "organisation med uthållighet och motståndskraft", har bäring på välfärdsbrottslighet, med tillhörande mål "en organisation med robust verksamhet och tryggt samhällsuppdrag". Målet har tilldelats regionstyrelsen och samtliga driftsnämnder.

Av *Region Hallands uppföljningsrapport 2 januari – augusti 2026*², framgår att målet bedöms som delvis uppfyllt. Regionen redovisar att robusthet och beredskapsförmåga har stärkts genom utveckling av bland annat risk- och sårbarhetsanalyser, regiongemensamma lägesbilder och försörjningsberedskap. Vidare framgår att regiongemensamma rutiner för säkerhet och trygghet för förtroendevalda har fastställts samt att arbetet mot välfärdsbrottslighet har stärkts genom tydliga prioriteringar och samordning.

I *Regionstyrelsens verksamhetsplan* för 2026³ anges att regionstyrelsens mål ska bidra till de fokusområden som regionfullmäktige har beslutat om i Mål och budget. Inom fokusområdet "En organisation med utvecklings- och motståndskraft" och regionfullmäktiges tillhörande mål har regionstyrelsen fastställt målet "att leda och samordna arbetet med att stärka och utveckla Region Hallands förmåga att hantera kris, hot och krig". Av målbeskrivningen i regionstyrelsens verksamhetsplan framgår att regionstyrelsen ska leda och samordna regionens samlade arbete inom civil beredskap och säkerhet. När det gäller välfärdsbrottslighet anges att regionstyrelsen ska leda och

¹ Fastställd av Regionfullmäktige 2025-06-18.

² Utkast

³ Fastställd av Regionstyrelsen 2025-12-19.

samordna det regiongemensamma arbetet samt fortsätta att stärka arbetet mot välfärdsbrottslighet i den egna förvaltningen.

I *verksamhetsplanering 2026 – säkerhetsavdelningen*⁴ har detta regionstyrelsemål kopplats till aktiviteten "Leda och samordna Region Hallands arbete med att förebygga, upptäcka och hantera välfärdsbrottslighet". Verksamhetsplanen utgör en nedbrytning av regionstyrelsens verksamhetsplan och anger de aktiviteter som säkerhetsavdelningen ska arbeta utifrån under verksamhetsåret. Av planeringen framgår att säkerhetsavdelningen har i uppdrag att leda och samordna regionens arbete mot välfärdsbrottslighet. Enligt uppgift initierades uppdraget under 2024, förankrades över årsskiftet och behandlades politiskt i styrelsen i februari 2025. Uppdraget ska avslutas under 2027 med en utvärdering av uppdraget.

Arbetet återfinns även i regionens *samlade planeringsförutsättningar 2027–2031*⁵, som ett prioriterat område. Inom ramen för det pågående uppdraget prioriteras under 2027 särskilt en utvärdering av implementering och utveckling.

Inom ramen för arbetet har en nulägesbild för regionkontoret⁶ tagits fram som kompletterar tidigare granskning och konkretiserar de identifierade utvecklingsbehoven. Av nulägesbildens slutsatser framträder tre övergripande behovsområden: tydlig och ändamålsenlig styrning och struktur, ökad kunskap samt stärkt intern kontroll.

Med utgångspunkt i nulägesbilden har en handlingsplan⁷ för regionkontoret tagits fram. Handlingsplanen omfattar tio prioriterade insatser inom tre behovsområden. Enligt uppgift pågår dock arbete med elva insatser, eftersom en tidigare pausad insats om generell kompetenshöjning har återupptagits. Flera av insatserna har bäring på inköp- och upphandling, däribland:

- **Systematisk hantering av fel och oegentligheter**, med målsättningen att regionen ska ha en rättssäker och likvärdig hantering av misstänkta fel och oegentligheter.
- **Stärkt leverantörskontroll**, med målsättningen att säkerställa att regionen samarbetar med seriösa leverantörer. Av aktiviteterna framgår bland annat att kontrollen av leverantörer och underleverantörer ska utvecklas, att processen för direktupphandling ska omfattas av

⁴ Ej daterat

⁵ Fastställd av Regionfullmäktige 2026-04-30

⁶ Fastställd av säkerhetschef 2025-06-05

⁷ Fastställd av säkerhetschef 2025-12-15

utvecklingsarbetet samt att processen för att säkra entreprenörs- och leverantörskedjor ska utvecklas.

- **Stärkt process för intern kontroll**, med målsättningen att identifiera och förebygga risker för välfärdsbrott i verksamheten genom att arbeta i befintlig process för riskanalys och riskhantering inom planerings- och uppföljningsprocessen.

För respektive insats anges målsättning, avsedd effekt, aktiviteter, huvudansvar, deltagande, tidpunkt och uppföljning. Arbetsgrupper har tillsatts till vissa insatser och bemannas utifrån behov.

I intervju framgår att de högst prioriterade insatserna avser systematisk hantering av fel och oegentligheter, stärkt leverantörskontroll samt säkrade utbetalningar och fakturahantering. En första uppföljning av handlingsplanen ska ske våren 2027. Enligt intervju kommer insatserna därefter att fortsätta och följas upp även nästkommande år.

Parallellt med genomförandet av insatserna pågår ett arbete med att utveckla och tydliggöra regionens styrning inom området. Kansliavdelningen arbetar med att ta fram en övergripande policy eller riktlinje mot välfärdsbrottslighet, som enligt nuvarande plan ska vara klar för politisk beredning i slutet av 2026. Därutöver sker ett löpnade arbete med att se över och revidera styrande dokument som en del av det kontinuerliga förbättringsarbetet.

Vidare framgår att välfärdsbrottsperspektivet även behandlas vid de uppstartsmöten som hålls inför nya upphandlingar. Vi har tagit del av det material som används vid dessa möten, vilket omfattar upphandlingsprocessens olika steg samt ansvarsfördelningen mellan upphandlare och arbetsgrupp.

Av intervju framkommer även att det finns en särskild mallgrupp som arbetar med att utveckla och förvalta mallar och upphandlingsdokument. Gruppen arbetar tillsammans med berörd verksamhet med riskbedömningar i samband med enskilda upphandlingar och med att anpassa bland annat uteslutningsgrunder utifrån upphandlingsföremålet. Vidare framgår att gruppen arbetar med skrivningar om välfärdsbrott, leverantörskontroller, avtalsuppföljning och möjligheter till insyn i leverantörers verksamhet. Det uppges även att inkomna förbättringsförslag dokumenteras, tilldelas en ansvarig och följas upp inom ramen för gruppens arbete.

Bedömning

Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling och efterlevs de?

Delvis.

Bedömningen grundas på att det inom inköps- och upphandlingsområdet finns flera beslutade och dokumenterade styrdokument som reglerar ansvar, roller, genomförande av upphandlingar, uppföljning och kontroll. Styrningen omfattar såväl policyer och riktlinjer som rutiner, processer och instruktioner.

Samtidigt bedömer vi att styrningen delvis är utformad med ett tydligt välfärdsbrottsperspektiv. De granskade styrdokumenterna innehåller i begränsad utsträckning uttryckliga skrivningar om välfärdsbrott och risker för välfärdsbrott kopplade till inköp och upphandling. Av regionens pågående arbete mot välfärdsbrottslighet framgår även att behov har identifierats av att vidareutveckla styrning och struktur inom området samt att tydliggöra kopplingen till välfärdsbrott i befintliga processer och arbetssätt.

Vi bedömer det som positivt att Region Halland sedan 2024 bedriver ett strukturerat arbete för att samordna, stärka och systematisera arbetet mot välfärdsbrottslighet. Vi noterar att välfärdsbrottsperspektivet har integrerats i regionens mål- och verksamhetsstyrning samt att flera utvecklingsinsatser med bäring på inköp och upphandling pågår. Vi noterar även att det finns etablerade arbetssätt för att integrera välfärdsbrottsperspektivet i upphandlingsverksamheten. Vidare ser vi positivt på att det pågår ett arbete med att ta fram en övergripande policy eller riktlinje mot välfärdsbrottslighet samt att integrera välfärdsbrottsperspektivet i styrdokument och processer.

Kontroller och rutiner avseende jäv

Revisionsfråga 2: Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv kopplat till inköp och upphandling?

Jäv, enligt kommunallagen (2017:725), innebär att en förtroendevald eller anställd inte får handlägga ärenden där personlig partiskhet kan misstänkas, i syfte att säkra opartiskhet och tilltro till besluten. Centrala regler är att personer inte får delta i ärenden som rör en själv, närstående, ställföreträdarskap eller genom "delikatessjäv" där andra omständigheter rubbar förtroendet.

Enligt SKR:s vägledning är viktiga delar i arbetet att bland annat skapa en medvetenhet om välfärdsbrott hos medarbetarna och öka och förbättra olika kontroller. Kontroll vid rekrytering och information till medarbetare om otillåten påverkan är viktiga delar av arbetet i att motverka möjliggörare av välfärdsbrott. Vidare lyfter SKR kontroll av bisysslor som en åtgärd som verksamheter kan utföra för att upptäcka välfärdsbrott. Bisysslor kan innebära en risk för möjliggörare där den anställda kan missbruka anställning och uppdrag för egen eller annans vinning. Att ha kontroll över bisysslor kan skydda organisationen och minska risken för möjliggörare. Att inte ha kontroll över bisysslor skulle exempelvis kunna innebära att medarbetare kan påverka upphandlingsprocessen till fördel för företag som medarbetaren har en koppling till.

lakttagelser

Som beskrivits under revisionsfråga 1 finns en *riktlinje för inköp och upphandling* som innehåller skrivningar om korruption, oegentligheter och jäv. Av riktlinjen framgår att regionens inköpsverksamhet ska präglas av objektivitet och transparens samt att inköpsarbetet ska ske på lika villkor och förebygga korruption och jäv. Vidare framgår att medarbetare som deltar i inköps- och upphandlingsarbete eller har kontakt med leverantörer ska agera så att förtroendet för deras opartiskhet inte kan ifrågasättas. Jäv anges föreligga om en anställd, förtroendevald eller närstående har personliga intressen i en upphandling.

Riktlinjen anger även att leverantörer som ingår avtal med regionen inte får medverka i korruption eller otillåten påverkan, vilket ska säkerställas genom sanningsförsäkran och samarbetsavtal.

I *Rutin Direktupphandling* återfinns motsvarande skrivningar om korruption och otillåten påverkan. Av rutinen framgår att medarbetare som deltar i inköps- och upphandlingsarbete ska agera så att förtroendet för deras opartiskhet inte kan ifrågasättas. Rutinen hänvisar även till regionens antikorrupcionspolicy och tillhörande riktlinjer.

Antikorrupcionspolicy och antikorrupcionsriktlinjer

Region Hallands *antikorrupcionspolicy*, fastställd av regionfullmäktige 2018-02-28 § 6, reviderad 2023-04-18, gäller för hela regionens verksamhet. Av policyn framgår att medarbetare inte får låta jäv, egenintressen eller andra omständigheter påverka deras objektivitet eller rubba förtroendet för deras opartiskhet. Policyn anger även att regionen ska upprätthålla riskbaserade och ändamålsenliga styr- och kontrollprocesser för att förebygga mutor och korruption.

Antikorrupcionsriktlinjerna, fastställd av HR-direktör och publicerade 2020-02-10, konkretiserar policyn och anger att den som är jävig inte får delta i handläggningen av ett ärende. Den som känner till en omständighet som kan innebära jäv ska självant anmäla detta, normalt till sin chef. Av riktlinjerna framgår vidare att upphandling och inköp utgör ett område med särskilt förhöjd risk för mutor och korruption, tillsammans med bland annat bisysslor, intressekonflikter och kontakter med leverantörer.

Av riktlinjerna framgår vidare att varje verksamhet ska implementera och upprätthålla riskbaserade styr- och kontrollprocesser, samt att periodiskt återkommande riskbedömningar ska ligga till grund för internkontrollplaner som innehåller konkreta kontrollåtgärder avseende mutor och korruption. Information och återkommande utbildning kring antikorrupcion ska genomföras för att säkerställa kännedom om och efterlevnad av regelverket. Misstänkt korruption och andra oegentligheter ska rapporteras till närmaste chef eller via regionens visselblåsarfunktion, varefter Regionkontoret bedömer och vid behov utreder

informationen. Statistik över inrapporterade ärenden rapporteras till regionstyrelsen, som har ett övervakande ansvar.

Uppförandekod för leverantörer

Region Halland tillämpar en regiongemensam *uppförandekod för leverantörer*, antagen av regionfullmäktige 2023-10-25. Uppförandekoden utgör en bilaga till kontraktsvillkoret om tillbörlig aktsamhet för hållbara leveranskedjor och utgår från FN-initiativet Global Compact. Den omfattar fyra områden: mänskliga rättigheter, arbetares rättigheter, miljö samt affärsetik. Inom området affärsetik framgår att leverantörer inte får medverka i mutbrott, förskingring, handel med inflytande, missbruk av tjänsteställning, penningtvätt eller andra liknande oegentligheter. Av uppförandekoden framgår även att avtal inte får ingås i syfte att snedvrída konkurrensen.

Jävsdeklaration

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av en jävsdeklaration som utgör ett verktyg för att säkerställa objektivitet och opartiskhet vid upphandlingar. Deklarationen ska fyllas i av personer som deltar i en upphandling eller i förberedelser inför en upphandling och omfattar frågor om bland annat anknytningar till berörda företag och andra omständigheter som kan påverka opartiskheten.

Av deklarationen framgår att den som deltar i upphandlingen ska informera ansvarig om jäv uppstår under arbetets gång. Vidare framgår att ett ja-svar inte automatiskt innebär jäv, utan att den upphandlingsansvarige gör en bedömning i varje enskilt fall. Ifyllda jävsdeklarationer anges sparas i upphandlingsmappen. Det framgår dock inte av erhållen dokumentation i vilken omfattning jävsdeklarationen tillämpas eller hur ifyllda deklarationer dokumenteras och följs upp.

Vid intervju uppges att jävsdeklarationen utgör den huvudsakliga kontrollen avseende jäv vid upphandling och att det, utöver denna, inte finns några särskilda rutiner eller kontroller för hantering av jäv. Frågan behandlas dock i utbildningsmaterial och vid uppstartsmöten inför nya upphandlingar. Av det material som används vid uppstartsmöten framgår att deltagare i arbetsgruppen ska vara opartiska och kontakta upphandlaren vid osäkerhet kring jäv. Vidare betonas krav på sekretess samt att kommunikation med leverantörer ska ske via upphandlaren.

Bisysslor

I den handlingsplan som beskrivits under revisionsfråga 1 identifieras bisysslor som ett riskområde inom Region Hallands arbete mot välfärdsbrottslighet. För att hantera dessa risker innehåller handlingsplanen aktiviteter som syftar till att stärka kontrollen, hanteringen och uppföljningen av bisysslor samt säkerställa kännedom om medarbetares sysselsättning och möjliga beroendeförhållanden.

Vid intervju uppges att kontroll av bisysslor hanteras av HR och att det inte genomförs några ytterligare kontroller av bisysslor inom inköps- och upphandlingsverksamheten. Av granskningen har vi dock inte kunnat bedöma vilka kontroller som genomförs eller i vilken omfattning dessa omfattar medarbetare inom inköps- och upphandlingsområdet. Vidare framgår att det inom vissa branscher finns särskilda samverkansregler som innebär att deltagande vid exempelvis produktvisningar eller marknadsföringsaktiviteter från leverantörer kräver chefs godkännande. Enligt intervju uppges detta ge chefen möjlighet att beakta eventuella bisysslor eller andra intressekonflikter innan deltagande medges.

Bedömning

Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv kopplat till inköp och upphandling?

Delvis.

Bedömningen grundas på att det finns styrande dokument med bäring på jäv som behandlar objektivitet, opartiskhet och hantering av jävssituationer. Av de granskade dokumenten framgår även att upphandling och inköp har identifierats som ett område med förhöjd risk för mutor och korruption samt att medarbetare ska agera på ett sätt som inte riskerar att rubba förtroendet för deras opartiskhet. Jäv behandlas även i regionens utbildningsmaterial och vid de uppstartsmöten som hålls inför nya upphandlingar. Därutöver finns en jävsdeklaration som ska fyllas i av personer som deltar i en upphandling och som enligt intervju utgör den huvudsakliga kontrollen avseende jäv.

Samtidigt noterar vi att jävsdeklarationen enligt intervju utgör den enda särskilda kontrollen på området. Det framgår inte heller av erhållen dokumentation i vilken omfattning deklarationen tillämpas eller hur ifyllda deklarationer dokumenteras och följs upp. Vi har därmed inte kunnat styrka att kontroller avseende jäv genomförs på ett systematiskt sätt.

Vi bedömer det som positivt att Region Halland inom ramen för arbetet mot välfärdsbrottslighet har identifierat bisysslor som ett riskområde och har initierat åtgärder för att stärka kontrollen, hanteringen och uppföljningen inom området. Samtidigt noterar vi att kontroll av bisysslor enligt intervju hanteras av HR och att det inte genomförs några ytterligare kontroller inom inköps- och upphandlingsverksamheten.

Riskanalyser för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen

Revisionsfråga 3: Upprättas och används riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?

Ändringar i kommunallagen, som trädde i kraft den 1 juli 2025, har stärkt den interna kontrollen inom kommuner och regioner för att förebygga fel och oegentligheter som kan orsaka exempelvis ekonomisk skada för en kommun eller region. Kommuner och regioner ska även se till att den interna kontrollen är tillräcklig för att förebygga fel och oegentligheter i verksamheten, och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detta innebär att kommunerna och regionerna behöver införa rutiner och processer som aktivt arbetar för att förhindra sådana problem, samt för att upptäcka och åtgärda dem om de ändå skulle inträffa. Målet är att öka transparensen och säkerställa en effektiv och ansvarsfull verksamhet.

Enligt brottsförebyggande rådet⁸ är den mest effektiva åtgärden mot välfärdsbrott att aldrig ge oseriösa leverantörer tillträde till marknaden, vilket regioner främst kan bidra till genom granskningar av företag vid upphandling.

Ekobrottsmyndigheten har tagit fram en vägledning om hur upphandling kan användas som ett förebyggande verktyg mot arbetslivskriminalitet samt en checklista för kontroller av leverantörer. Av vägledningen framgår att det är viktigt att inför upphandlingar genomföra en riskanalys för att identifiera risker för arbetslivskriminalitet. Om risker identifieras kan det vara nödvändigt att genomföra fördjupade kontroller för att säkerställa att leverantörerna är seriösa.

lakttagelser

Regional riskanalys

Av intervju och av uppdragets beskrivning framgår att en regional riskanalys ska genomföras som omfattar regionens samtliga nämnder och förvaltningar, med utgångspunkt i respektive nämnds riskanalys. Som stöd har *Stödmateriel till riskanalys – Region Hallands arbete mot välfärdsbrottslighet*⁹ tagits fram. Syftet med stödmaterialet är att bistå med underlag för att underlätta integreringen av perspektivet välfärdsbrottslighet i det ordinarie arbetet med riskanalyser, samt för att bistå i arbetet med att identifiera och bedöma risker utifrån respektive verksamhets ordinarie uppdrag. Materialet beskriver välfärdsbrottslighet som begrepp, risker, konsekvenser och åtgärdskedja för att motverka välfärdsbrott. Vidare beskrivs framgångsfaktorer för att bygga förmåga, ansvarsfördelning samt kopplingen mellan intern kontroll och arbetet mot välfärdsbrott. Stödmaterialet innehåller även vägledande frågor som verksamheterna kan använda i de olika stegen av riskanalysarbetet.

⁸ BRÅ 2022:1 Välfärdsbrott mot kommuner och regioner.

⁹ Publicerad på Region Hallands intranät 2026-05-05

Enligt ovanstående information sammanställdes förvaltningarnas riskanalyser från hösten 2025 till en regional riskanalys, vilken redovisades för regionstyrelsen vid sammanträdet den 3 juni 2026, § 103. Syftet med sammanställningen är att ge en regionövergripande riskbild samt underlag för prioriteringar och fortsatt utveckling av arbetet. Enligt uppgift har detta skett genom att begreppet välfärdsbrottslighet har kontextualiserats utifrån Region Hallands förutsättningar samt genom identifiering och analys av regionövergripande risker utifrån såväl interna som externa omständigheter. Vi har tagit del av *regional riskanalys 2026-välfärdsbrottslighet*¹⁰. Rapporten består av ett samhällsperspektiv, som beskriver samhällstrender och Hallands förutsättningar, samt ett verksamhetsperspektiv som omfattar en kartläggning av risker inom regionens verksamheter.

I rapporten identifieras fem riskområden:

- **Allmän förvaltningskunskap**, där brister i diarieföring, dokumentation och informationshantering anges försvåra spårbarhet och rättssäkerhet samt skapa utrymme för manipulation och oegentligheter.
- **Personalrelaterade risker**, omfattande otillåtna bisysslor, jäv och brister i rekryteringsprocesser. Det framgår att en svag organisationskultur kan minska benägenheten att rapportera avvikelser.
- **Avtal, upphandling och inköp**, vilket beskrivs som ett av de mest kritiska områdena. Riskerna avser bland annat att avtal inte följs, inköp utanför ramavtal, bristande kontroll av underleverantörer samt överfakturering och bluffakturor.
- **Bidrag och stöd**, där brister i handläggning och uppföljning av projektbidrag och verksamhetsstöd anges innebära risk för felaktiga utbetalningar.
- **Förskrivning och intyg**, omfattande risk för felaktiga eller överdrivna förskrivningar av läkemedel och hjälpmedel samt intyg som inte speglar individens faktiska behov.

I riskanalysen lämnas rekommendationer för respektive riskområde. Avtal, upphandling och inköp lyfts som ett av de mest kritiska områdena. Mot denna bakgrund rekommenderas bland annat ökad medvetenhet om välfärdsbrottslighet inom inköp och upphandling, fortsatt utveckling av leverantörskontroller inklusive kontroll av underleverantörer samt ökad följsamhet till beslutade riktlinjer och processer, exempelvis avseende direktupphandling.

¹⁰ Fastställd av regionstyrelsen 2026-06-03 § 103

Intern kontroll

Fullmäktige i Region Halland har beslutat om ett *reglemente för intern kontroll*¹¹, som beskriver syfte och fördelning av ansvar för Region Halland. Av reglementet framgår bland annat att nämnderna ska upprätta internkontrollplaner för sina respektive verksamhetsområden samt följa upp och utvärdera dessa. Av reglementet framgår även att intern kontroll utgör en del av regionens styrning och syftar till att säkerställa att verksamheten bedrivs i enlighet med beslutade mål, uppdrag och styrdokument.

I handlingsplanen, vilken beskrivits under revisionsfråga 1, utgör ”stärkt process för intern kontroll” en av de prioriterade insatserna. Insatsen syftar till att vidareutveckla regionkontorets process för intern kontroll så att perspektivet välfärdsbrottslighet omhändertas i riskanalys, kontrollmoment och uppföljning. Arbetet ska bedrivas inom ramen för den befintliga processen för riskanalys och riskhantering samt utgöra en del av regionens ordinarie planerings- och uppföljningsprocess. För insatsen anges följande aktiviteter:

- Identifiera riskprocesser och beroenden,
- Identifiera åtgärder för att förebygga risker,
- Identifiera kontrollmoment för att upptäcka felaktigheter och oegentligheter,
- Vidta adekvata åtgärder,
- Följ upp genomförda åtgärder och kontroller.

Vi har tagit del av Regionstyrelsens internkontrollplan för år 2026, fastställd 2025-12-17 § 209, som innehåller flera kontrollmoment baserade på utvalda risker i regionstyrelsens riskanalys för 2026. Av internkontrollplanen framgår flera kontrollmoment med koppling till inköp, upphandling och avtalsförvaltning, däribland:

- **Risk för otillåtna bisysslor**, där kontrollen avser anställdas uppdrag eller arbeten vid sidan av anställningen som kan konkurrera med Region Hallands verksamhet. Av planen framgår att kontroller av personalens engagemang i företag sker genom samkörning av register och att stickprov ska genomföras.

¹¹ Ej daterat.

- **Risk för överfakturering i avtalsrelationer kopplat till tjänster**, där kontrollen avser levererade tjänster, exempelvis konsulttjänster. Enligt planen ska stickprov och utökade leveranskontroller genomföras.
- **Risk med leverantörshantering**, som avser risken att inte ha tillräcklig kontroll över leverantörer och deras underleverantörer enligt EU-direktivet NIS2. Som metod anges bedömning av chefer samt genomgång av leverantörslista.
- **Risk för bristande kontroll av underleverantörer i riskbranscher**, där kontrollen avser underleverantörer och leverantörskedjor i syfte att kontrollera oseriösa bolag. Enligt planen ska kartläggning genomföras, ett riskområde väljas ut och därefter utökad kontroll genomföras.

I intervju framkommer att dialoger med processägare för regionens planerings- och uppföljningsprocess inleddes under våren 2025 i syfte att förstärka det redan pågående arbetet och tydliggöra perspektivet välfärdsbrottslighet i de ordinarie processerna. Enligt de intervjuade har detta bland annat skett genom politisk styrning, löpande återrapportering i uppföljningsrapporter och årsredovisning samt genom att internkontrollprocessen använts som en bärande struktur för riskanalyser i samtliga förvaltningar.

Vid intervju med företrädare för inköp och upphandling uppges att riskanalyser inom upphandlingsområdet huvudsakligen genomförs inom ramen för regionens internkontrollarbete. De intervjuade beskriver att inköp och upphandling har varit ett prioriterat område i internkontrollplanen under de senaste fyra till fem åren och att arbetet bedrivits såväl på regionövergripande nivå som inom nämnderna. Vidare uppges att riskanalyser kopplade till inköp och upphandling främst genomförs inom ramen för internkontrollplanerna.

Vid intervju lyfts direktupphandling fram som ett särskilt riskområde. Området beskrivs som decentraliserat och har identifierats som en risk inom internkontrollarbetet. De intervjuade uppger att flera åtgärder har genomförts för att stärka kontrollen, däribland förstärkta utbildningsinsatser, utvecklade leverantörskontroller och utökad uppföljning av genomförda direktupphandlingar.

Utöver internkontrollarbetet uppges att riskbedömningar även genomförs inom ramen för den så kallade mallgruppen. Enligt de intervjuade arbetar gruppen tillsammans med berörda verksamheter för att identifiera risker i enskilda upphandlingar och anpassa exempelvis uteslutningsgrunder utifrån upphandlingens föremål. Det uppges vidare att gruppen arbetar med skrivningar kopplade till välfärdsbrottslighet samt möjligheter till insyn i leverantörers verksamhet.

Vid intervju framgår även att ett arbete pågår med att utveckla en förstärkt rutin för leverantörskontroll. Enligt de intervjuade ska upphandlingar och avtal riskklassificeras utifrån flera parametrar, bland annat

verksamhetskritikalitet, förekomst av underleverantörsled och om upphandlingen avser en identifierad riskbransch. Syftet uppges vara att leverantörskontrollerna i högre grad ska anpassas till de risker som föreligger i den aktuella upphandlingen. Vid intervjutillfället uppges rutinen ännu inte vara fastställd, men planeras att implementeras hösten 2026.

Därutöver uppges ett parallellt arbete pågå för att stärka regionens robusthet inom inköpsprocessen, bland annat genom införande av ett nytt inköpssystem och kategorisering av leverantörer. Enligt de intervjuade syftar arbetet till att stärka kontrollen och minska risker kopplade till inköpsprocessen och försörjningen.

Bedömning

Upprättas och används riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?

Ja.

Bedömningen grundas på att riskanalyser kopplade till inköp och upphandling genomförs och används både inom ramen för regionens internkontrollarbete och inom det pågående arbetet mot välfärdsbrottslighet. Av Regionstyrelsens internkontrollplan för 2026 framgår att flera risker med koppling till inköp, upphandling och avtalsförvaltning har identifierats och omsatts i konkreta kontrollmoment, bland annat avseende otillåtna bisysslor, överfakturering och kontroll av underleverantörer i riskbranscher.

Vi ser positivt på att perspektivet välfärdsbrottslighet har integrerats i verksamheternas ordinarie arbete med riskanalyser genom ett särskilt framtaget stödmaterial. Samtliga nämnder och förvaltningar genomförde under hösten 2025 riskanalyser som därefter legat till grund för den regionala riskanalys som togs fram under våren 2026. I den regionala riskanalysen identifieras avtal, upphandling och inköp som ett av de mest omfattande och kritiska riskområdena. Analysen lyfter bland annat risker kopplade till avtalstrohet, kontroll av underleverantörer, överfakturering, bluffakturor samt brister i fakturahantering och uppföljning. Vidare framgår att inköp, upphandling och kommande investeringar är områden där Region Halland särskilt behöver stärka motståndskraften mot välfärdsbrottslighet.

Av intervjuerna framgår dessutom att riskbedömningar används i samband med enskilda upphandlingar samt att ett arbete pågår med att utveckla en riskbaserad modell för leverantörskontroll. Vi ser positivt på att direktupphandling har identifierats som ett särskilt riskområde och att åtgärder vidtas för att stärka kontrollen inom området.

lakttagelserna visar att det finns en medvetenhet om specifika riskområden kopplat till välfärdsbrottslighet inom upphandlingsprocessen. Riskanalyserna visar att arbetet inom inköps- och upphandlingsområdet utifrån ett välfärdsbrottsperspektiv är pågående och att det finns möjlighet att ytterligare stärka förebyggande arbetsrutiner och processer samt avtalsuppföljning.

Kontroller av leverantören i anbudsfasen

Revisionsfråga 4: *Görs tillräckliga kontroller av leverantörer i anbudsfasen?*

Enligt Ekobrottsmyndighetens vägledning om hur upphandling kan användas som ett förebyggande verktyg mot arbetslivskriminalitet är register- och baskontroller inte alltid är tillräckliga för att upptäcka oseriösa aktörer eftersom dessa ofta kan uppvisa legitima fasader. För att upptäcka oseriösa aktörer kan därför fördjupade kontroller behöva genomföras. Som exempel nämns kontroller av företagsföreträdare, ägarförhållanden och verkliga huvudmän, granskning av årsredovisningar samt inhämtande av uppgifter från myndigheter och domstolar. Vägledningen innehåller en checklista med exempel på kontroller som kan genomföras i samband med upphandling.

lakttagelser

Vi har tagit del av *Rutin för leverantörskontroll*¹², vars syfte är att säkerställa en enhetlig och ändamålsenlig kontroll av leverantörer som är, eller kan bli, avtalsparter till Region Halland. Rutinen ska säkerställa att leverantörer uppfyller ställda krav, bedöms vara seriösa samt har förmåga att fullgöra sina åtaganden enligt avtal. Rutinen ska tillämpas vid upphandling och nyteckning av avtal, vid överlåtelse av avtal samt vid behov av uppföljande kontroller under pågående avtal. Ansvaret för leverantörskontroller

¹² Ej daterat.

ligger i första hand på Inköp och upphandling, men även verksamheter som genomför egna upphandlingar eller direktupphandlingar ansvarar för att kontroller genomförs enligt rutinen.

Av rutinen framgår vidare att leverantörskontroller ska genomföras utifrån en riskbaserad modell. Processen inleds med en riskbedömning där bland annat kontraktsföremålets art, kontraktets omfattning och komplexitet, beroendet av leverantören samt förhållanden på leverantörsmarknaden ska beaktas. Utifrån riskbedömningen fastställs om leverantören ska omfattas av en grundläggande, utökad eller fördjupad kontroll. Den grundläggande kontrollen omfattar kontroll av leverantörens ekonomiska och administrativa förhållanden. Om avvikelser eller riskindikatorer identifieras ska kontrollen utökas. För leverantörer där den inledande riskbedömningen visar på en högre risknivå ska mer omfattande kontroller genomföras. Dessa omfattar bland annat granskning av leverantörens ekonomi, företrädare, organisation och ägarförhållanden samt kontroller mot sanktionslistor och andra relevanta riskindikatorer. Vid högre risknivåer kan även fördjupade analyser av koncernstruktur, närstående bolag och internationella kopplingar genomföras. För vissa leverantörer ska även granskning av kvalitetsledningssystem genomföras.

Av rutinen framgår även att valet av kontrollnivå ska baseras på en samlad bedömning där både kontraktsföremålets art och leverantörsmarknadens struktur beaktas. Ju högre risk för påverkan på verksamhet, säkerhet eller regelefterlevnad, desto mer omfattande kontroll ska genomföras. Vidare innehåller rutinen exempel på riskindikatorer som kan föranleda utökade eller fördjupade kontroller.

Resultatet från leverantörskontrollerna kan enligt rutinen ligga till grund för åtgärder enligt lagen om offentlig upphandling. Om en leverantör omfattas av någon uteslutningsgrund eller inte uppfyller ställda kvalificeringskrav kan leverantören uteslutas eller anbudet förkastas.

Vid intervju bekräftas att leverantörskontroller genomförs i samband med upphandlingar och att kontrollernas omfattning anpassas utifrån den aktuella upphandlingens risknivå. Det uppges vidare att kontroller genomförs med stöd av externa informationskällor och tillgängliga systemstöd samt att genomförda kontroller dokumenteras i upphandlingssystemet. Vid behov genomförs även fördjupade kontroller av leverantörer och deras företrädare.

Vi har tagit del av regionens *rutin för uppföljning och förvaltning av avtal*, vilken översiktligt beskrivits under revisionsfråga 1. Av rutinen framgår bland annat att uppföljningen ska dokumenteras löpande i uppföljningsrapporter där genomförda uppföljningar, resultat, analyser och erfarenheter sammanställs.

Stickprov

Inom ramen för granskningen har vi gjort ett stickprov genom kontroll av fyra upphandlingar med tillhörande förfrågningsunderlag. I stickprovet har förfrågningsunderlag begärts in och kontrollerats enligt tabell 1.

Följande kontrollfrågor har granskats i kravspecifikation:

- Görs kontroll leverantörers ekonomiska situation (F-skatt, skatteskuld, kreditvärdighet)
- Ställs krav på uppföljning, och görs uppföljning av att leverantörer uppfyller krav under avtalsperioden.
- Görs kontroll av att leverantören finns registrerad hos Bolagsverket.
- Görs kontroll av att leverantören finns registrerat på varningslistor, ex Svensk Handel.
- Görs kontroll av att leverantören har revisor.
- Görs kontroll av styrelseuppdrag, och om flera styrelseförändringar gjorts under viss period.
- Görs kontroll av att uppförandekoden följs.

Resultatet av stickprovet avseende krav på uppföljning samt genomförande och dokumentation av avtalsuppföljning redovisas samlat under revisionsfråga 6.

Tabell 1. Stickprov upphandlingsunderlag

Upphandling	Ramavtal - Fastighetsunder håll år 2023 och framåt - Mark	Fönsterputsning	Bemanningsjänster Psykologer	Tolktjänster
Kontroll av ekonomisk situation (f-skatt, skatteskuld, kreditvärdighet)	Krav ställs och kontroller sker via Creditsafe.	Krav ställs och kontroller sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.	Krav ställs och kontroller sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.	Krav ställs och kontroller sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.

Kontroll av att leverantören finnas registrerad hos Bolagsverket?	Kontroll sker via Creditsafe.	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.
Kontroll av svensk handelsvarningslista	Ej erhållit.	Ej erhållit.	Ej erhållit.	Ej erhållit.
Kontroll av att leverantören har revisor?	Kontroll sker via Creditsafe.	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.
Kontroll av styrelse uppdrag och om förändringar gjorts under en viss period?	Kontroll sker via Creditsafe.	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.	Kontroll sker via Creditsafe enligt uppgift. Vi har inom ramen för granskningen inte erhållit dokumentation av kontrollen.

Stickprovet visar att det finns krav på kontroll av leverantörernas ekonomiska ställning. Region Halland uppger att kontroller av leverantörernas kreditvärdighet genomförs löpande via Creditsafe och att samtliga leverantörers kreditvärdighet bevakas dagligen, varvid ansvarig upphandlare informeras om ett bolags rating understiger 40. I granskningen har vi emellertid endast erhållit dokumentation som styrker genomförda kontroller för avtalet "Fastighetsunderhåll år 2023 och framåt – Mark". Av den erhållna dokumentationen framgår att uppgifter avseende kreditvärdighet, registrering hos Bolagsverket, revisor samt styrelseuppdrag och styrelseförändringar kontrollerats. För övriga granskade upphandlingar uppger Region Halland att motsvarande kontroller har genomförts, men något underlag som styrker detta har inte erhållits. Granskningen har därmed inte kunnat verifiera att de uppgivna kontrollerna har genomförts.

Bedömning

Görs tillräckliga kontroller av leverantörer i anbudsfasen?

Delvis.

Bedömningen grundas på att Region Halland har en dokumenterad rutin för leverantörskontroll som reglerar vilka kontroller som ska genomföras och att kontrollernas omfattning anpassas utifrån risknivå. Vid intervju bekräftas även att kontroller genomförs i samband med upphandlingar och att fördjupade kontroller genomförs vid behov.

Stickprovsgranskningen visar att det finns krav på kontroll av leverantörernas ekonomiska ställning. Region Halland uppger att leverantörers kreditvärdighet bevakas löpande genom Creditsafe samt att leverantörskontroller genomförs med stöd av externa informationskällor och tillgängliga systemstöd. För en av de granskade upphandlingarna har vi även erhållit dokumentation som styrker att sådana kontroller har genomförts.

Samtidigt noterar vi att vi endast har kunnat verifiera genomförda kontroller för en av de granskade upphandlingarna. För övriga stickprov har dokumentation inte erhållits, vilket innebär att genomförandet inte har kunnat verifieras. Vi bedömer därför att dokumentationen av genomförda kontroller kan utvecklas. En tydligare och mer enhetlig dokumentation skulle stärka spårbarheten och underlätta uppföljning av genomförda leverantörskontroller.

Rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott

Revisionsfråga 5: Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?

lakttagelser

Av handlingsplanen för Region Hallands arbete mot välfärdsbrottslighet framgår att regionen har identifierat behov av att stärka styrningen och strukturen för hantering av misstänkta fel och oegentligheter. För att möta detta behov innehåller handlingsplanen en aktivitet som innebär att en arbetsgrupp ska tillsättas för att undersöka behov av tydliggörande och utveckling av befintlig styrning och struktur för hantering av misstänkta fall av fel och oegentligheter. Arbetsgruppen ska även ta fram en process för hantering av fel och oegentligheter utifrån en lättarbetad struktur med fokus på likvärdig och rättssäker bedömning.

Visselblåsartjänst

Ett av verktygen för att upptäcka välfärdsbrottslighet är bland annat visselblåsarfunktionen, som möjliggör för anställda och allmänheten att anonymt rapportera misstänkta oegentligheter. Enligt lag

(2021:890) om skydd för personer som rapporterar om missförhållanden ska offentliga arbetsgivare med minst 50 anställda ha en visselblåsarfunktion sedan den 17 juli 2022.

Region Halland har en central visselblåsartjänst som ger anställda, förtroendevalda och invånare möjlighet att konfidentiellt rapportera misstänkta missförhållanden och allvarliga händelser. Tjänsten regleras av *Riktlinje: Region Hallands visselblåsartjänst*, fastställd av Regional kanslichef 2020-06-09, vars syfte är att beskriva vad som gäller för visselblåsartjänsten och hur en adekvat utredningsprocess av visselblåsningar säkerställs.

Av riktlinjen framgår att visselblåsartjänsten kan användas för att rapportera bland annat ekonomisk brottslighet, korruption, mutor, jäv och olämpliga bisysslor. Rapportering sker via en extern tjänst som garanterar anonymitet. Samtliga anmälningar är krypterade och lösenordskyddade, och IP-adresser eller annan metadata som kan identifiera uppgiftslämnaren sparas inte.

Vidare framgår att en intern utredningsgrupp utsedd av regiondirektören ansvarar för hanteringen av inkomna ärenden. Gruppen ska vara tvärfunktionell och minst bestå av representanter från regionkansli, ekonomikontor och HR-avdelning. Om ett ärende berör någon i arbetsgruppen eller avser direktörer, förvaltningschefer eller regionråd ska extern utredare anlitas via regionens revisorer. Information om tjänsten samt länk till tjänsten finns tillgänglig på Region Hallands intranät och externa webbplats.

Riktlinjen beskriver även processen för mottagande, utredning och återkoppling av inkomna ärenden. Avslutade ärenden diarieförs tillsammans med en sammanfattning av ärendet och resultatet av eventuell utredning.

Övriga rapporteringskanaler

Vid intervju framgår att det utöver visselblåsartjänsten finns flera kompletterande rapporteringsvägar för misstänkta oegentligheter. Avvikelse uppges främst rapporteras via ärendehanteringssystemet Platina, men indikationer kan även komma från fakturahanteringen genom medarbetare som attesterar fakturor eller genom rapportering till närmaste chef. Enligt intervjun hanteras ärenden vidare utifrån den eskaleringstrappa som används inom avtalsförvaltningen.

Vid intervju uppges även att juridiskt stöd och stöd från regionkansliet lämnas i hanteringen av inkomna ärenden. Det framgår vidare att visselblåsarärenden hittills främst har rört vårdtjänster och lokala leverantörer. Ärenden som inkommer via såväl Platina som visselblåsartjänsten kan leda till att en fördjupad avtalsuppföljning initieras.

Av intervju framgår att erfarenheter från inkomna ärenden återförs till verksamheten. Det uppges bland annat att förslag kan lämnas till regionens mallgrupp om justeringar av avtalsvillkor, krav eller andra

skrivningar i upphandlingsdokumentationen. Signaler från inkomna ärenden används även som underlag för tätare uppföljning och dialog med verksamheter och fakturaattestanter. Samtidigt uppges att det saknas styrande dokument som reglerar hur lärdomar från inkomna ärenden systematiskt ska omhändertas och återföras till verksamheten

Bedömning

Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?

Ja.

Bedömningen grundas på att Region Halland har en dokumenterad visselblåsartjänst med tillhörande riktlinje och utredningsprocess för hantering av misstänkta missförhållanden och oegentligheter. Visselblåsartjänsten är tillgänglig för anställda, förtroendevalda och invånare och omfattar bland annat misstankar om ekonomisk brottslighet, korruption, mutor och jäv.

Vid intervju framgår att det utöver visselblåsartjänsten finns flera rapporteringsvägar för att fånga upp misstänkta oegentligheter, bland annat genom ärendehanteringssystemet Platina, via närmaste chef samt genom signaler från fakturahanteringen. Det uppges även finnas en etablerad hantering där ärenden kan beredas vidare och vid behov leda till fördjupad avtalsuppföljning.

Vi ser även positivt på att erfarenheter från inkomna ärenden uppges återföras till verksamheten och användas bland annat som underlag för utveckling av avtalsvillkor, upphandlingsdokument och uppföljningsinsatser. Samtidigt noterar vi att det saknas styrande dokument som reglerar hur lärdomar från inkomna ärenden systematiskt ska omhändertas och återföras till verksamheten.

Uppföljning och utvärdering av ingångna avtal

Revisionsfråga 6: *Genomförs uppföljning och utvärdering av ingångna avtal?*

lakttagelser

Av Region Hallands *inköspolicy* och *riktlinje för inköp och upphandling* framgår att upphandlade avtal ska följas upp och utvärderas. Ansvar för uppföljningen är delat mellan Inköps- och upphandlingsavdelningen och den verksamhet som nyttjar avtalet. Inköps- och upphandlingsverksamheten ansvarar för uppföljning på strategisk nivå samt för uppföljning av affärsrättsliga villkor, avtalstrohet och leverantörsåtaganden, medan verksamheterna ansvarar för att följa upp och utvärdera genomförda inköp och upphandlingar utifrån förväntat resultat samt kvaliteten i

levererade varor, tjänster och entreprenader. Uppföljning av avtal ska ske enligt fastställd *rutin för uppföljning och förvaltning av avtal*.

Vi har tagit del av *Rutin för uppföljning och förvaltning av avtal*, fastställd 2024-11-04. Av rutinen framgår att avtalsuppföljning syftar till att säkerställa att avtalade priser och villkor efterlevs, att avrop sker från avtalade leverantörer samt att information från uppföljningen används som underlag både under avtalstiden och inför kommande upphandlingar.

Av rutinen framgår vidare att samtliga avtal omfattas av en nivåindelad avtalsförvaltning där omfattningen av uppföljningen anpassas utifrån avtalets betydelse och prioritering. Avtalen kategoriseras utifrån bland annat värde, verksamhetskritikalitet, patientsäkerhet, påverkan på invånare, underleverantörer, tidigare erfarenheter och identifierade avvikelser. Målsättningen är att cirka tio procent av avtalen ska hanteras på aktiv nivå och resterande avtal på grundnivå.

Vid förvaltning på grundnivå ska bland annat löpande dokumentation, stickprovskontroller, ekonomisk uppföljning samt hantering av identifierade avvikelser genomföras. För avtal som hanteras på aktiv nivå ska därutöver en förvaltningsplan upprättas. Denna ska bland annat omfatta uppföljning av avtalstrohet, strukturerad uppföljning av inköpsvolym, uppföljning av leveranser, statistik från leverantörer, uppföljning av eventuella underleverantörer samt dokumentation av erfarenheter inför kommande upphandlingar.

Rutinen beskriver även ansvarsfördelningen i uppföljningsarbetet. Inköp och upphandling ansvarar för uppföljning av affärsmässiga villkor, leverantörs- och avtalstrohet samt ekonomiska förhållanden, medan verksamheten ansvarar för den kvalitativa uppföljningen av levererade varor, tjänster och entreprenader. Det samlade ansvaret för avtalsuppföljningen ligger hos ansvarig upphandlare.

Av rutinen framgår vidare att uppföljningen ska dokumenteras löpande i uppföljningsrapporter där genomförda uppföljningar, resultat, analyser och erfarenheter sammanställs. Rutinen innehåller även ett strukturerat årshjul för planering, genomförande och rapportering av uppföljningsarbetet samt en fastställd process för hantering och eskalering av identifierade avvikelser.

Av *Rutin för leverantörskontroll* framgår att samtliga leverantörskontroller ska dokumenteras i upphandlingssystemet.

Stickprov

Som redovisats under revisionsfråga 4 har ett stickprov av fyra upphandlingar genomförts. Nedan redovisas resultatet av de delar av stickprovet som avser krav på uppföljning samt genomförd avtalsuppföljning.

Tabell 2. Stickprov upphandlingsunderlag – uppföljning

Upphandling	Ramavtal - Fastighetsunderhåll år 2023 och framåt - Mark	Fönsterputsning	Bemannings-tjänster Psykologer	Tolktjänster
Villkor på uppföljning?	Krav ställs i FFU.	Krav ställs i FFU.	Krav ställs i FFU.	Krav ställs i FFU.
Görs uppföljning utifrån ställda villkor?	Inga avrop har gjorts.	Uppföljningsdokumentation har erhållits, men omfattningen är begränsad.	Uppföljningsdokumentation har erhållits, men omfattningen är begränsad.	Uppföljningsdokumentation har erhållits, men omfattningen är begränsad.
Kontroll av att uppförandekoden följs.	Uppföljning av uppförandekod genomförs av nationella kansliet	Uppföljning av uppförandekod genomförs av nationella kansliet	Uppföljning av uppförandekod genomförs av nationella kansliet	Uppföljning av uppförandekod genomförs av nationella kansliet

Stickproven visar att det finns grundläggande krav på uppföljning i förfrågningsunderlagen. För de granskade upphandlingarna har viss uppföljningsdokumentation erhållits. Dokumentationen består bland annat av uppföljningsrapporter samt dokumentation av frågeställningar som uppkommit vid dialogmöten eller inkommit på annat sätt. Den erhållna dokumentationen är dock begränsad och omfattar inte samtliga områden. I granskningen har vi vidare endast erhållit uppföljningsrapporter för avtalen "Bemannings-tjänster psykologer" och "Tolktjänster" i enlighet med *Rutin för uppföljning och förvaltning av avtal*. Av rapporterna framgår att uppföljningen omfattar kontroll av kreditrating samt uppföljning av bland annat beställningsförfarande, pris, statistikuppföljning, leverantörs- och avtalstrohet samt spend.

Avseende Fastighetsunderhåll år 2023 och framåt – Mark uppger Region Halland att inga avrop har gjorts från leverantören och att det därför inte funnits anledning att genomföra efterfrågade kontroller.

När det gäller kontroll av att uppförandekoden följs uppger Region Halland att uppföljningen genomförs av Nationella kansliet utifrån en fastställd nationell plan och prioritering.

Av intervju framgår att avtalsuppföljningen i praktiken bedrivs riskbaserat. Det uppges att samtliga avtal inte kan följas upp med samma omfattning och att fördjupade uppföljningar därför prioriteras utifrån identifierade risker, signaler och behov som lyfts av verksamheterna. De intervjuade beskriver att dialog förs med verksamheterna inom ramen för det strategiska inköpsforumet för att identifiera vilka avtal som bör följas upp närmare och planera kommande uppföljningsinsatser. Vidare uppges att genomförda uppföljningar dokumenteras och att större uppföljningar avslutas med uppföljningsrapporter som

diarieförs. Mindre avvikelser dokumenteras inom ramen för verksamheternas ordinarie arbete med avtalsuppföljning och avvikelshantering.

Av intervjun framgår även att erfarenheter och iakttagelser från uppföljningsarbetet används i det fortsatta utvecklingsarbetet. Förslag på förändringar av avtalsvillkor, krav och malltexter lämnas till den mallgrupp som ansvarar för utveckling av upphandlingsdokumentationen. De intervjuade uppger även att uppsägnings och hävningsgrunder successivt har utvecklats utifrån erfarenheter från genomförda uppföljningar. Som exempel anges att upprepad felaktig fakturering har införts som uppsägningsgrund i vissa avtal.

Bedömning

Genomförs uppföljning och utvärdering av ingångna avtal?

Delvis.

Bedömningen grundas på att Region Halland har fastställda styrdokument och en dokumenterad rutin för uppföljning och förvaltning av avtal som reglerar ansvarsfördelning, arbetssätt och dokumentation. Av rutinen framgår att samtliga avtal ska följas upp och att omfattningen av uppföljningen ska anpassas utifrån avtalets betydelse och identifierade risker. Rutinen innehåller även krav på löpande dokumentation, uppföljningsrapporter samt en fastställd process för hantering av avvikelser.

Stickprovsgranskningen visar att det finns krav på uppföljning i de granskade upphandlingarna och att uppföljning har genomförts och dokumenterats för flera av avtalen. Av intervju framgår vidare att uppföljningen bedrivs riskbaserat och att erfarenheter från uppföljningsarbetet används i utvecklingen av framtida avtalsvillkor, krav och upphandlingsdokument.

Samtidigt noterar vi att den dokumentation som erhållits inom ramen för stickprovet är begränsad och att uppföljningsrapporter endast har erhållits för två av de granskade avtalen. Vi bedömer därför att dokumentationen av genomförda uppföljningar kan utvecklas för att stärka spårbarheten och möjligheten till efterhandskontroll.

Samlad bedömning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland genomfört en granskning avseende arbetet med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott inom inköps- och upphandlingsprocessen. Granskningens syfte är att bedöma om regionstyrelsen säkerställer ett, ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen samt att detta sker med tillräcklig intern kontroll.

Utifrån genomförd granskning är vår samlade bedömning att regionstyrelsen **inte helt** säkerställer ett ändamålsenligt arbete med att förebygga, upptäcka och motverka välfärdsbrott i inköps- och upphandlingsprocessen.

Rekommendationer

Vi rekommenderar Regionstyrelsen att:

- ta fram en övergripande policy eller beslut som anger vägledande principer och ambitionsnivåer för att förebygga, upptäcka och utreda välfärdsbrott i regionen.
- revidera styrande dokument inom inköps- och upphandlingsområdet, i syfte att säkerställa att de beaktar välfärdsbrottsperspektivet.
- säkerställa att genomförda leverantörskontroller dokumenteras på ett enhetligt och spårbart sätt för varje upphandling, så att genomförda kontroller kan verifieras och följas upp i efterhand.

Sammanfattande bedömningar utifrån revisionsfrågor

Revisionsfråga	Bedömning
1. Finns det dokumenterade riktlinjer avseende välfärdsbrott med fokus på inköp och upphandling och efterlevs de?	Delvis. Bedömningen grundas på att de granskade styrdokumenterna endast i begränsad utsträckning innehåller uttryckliga skrivningar om välfärdsbrott och risker kopplade till inköp och upphandling. Samtidigt ser vi positivt på att Region Halland sedan 2024 bedriver ett strukturerat arbete för att stärka och samordna arbetet mot välfärdsbrottslighet. Välfärdsbrottsperspektivet har integrerats i regionens mål- och verksamhetsstyrning och flera utvecklingsinsatser med bäring på inköp och upphandling pågår. Vi ser

	även positivt på det arbete som bedrivs för att stärka integreringen av välfärdsbrottsperspektivet i styrdokument, processer och arbetssätt.	
2. Finns tillräckliga kontroller och rutiner avseende jäv kopplat till inköp och upphandling?	Delvis. Bedömningen grundas på att det finns styrande dokument, utbildningsinsatser och en jävsdeklaration som behandlar hantering av jäv inom inköps- och upphandlingsområdet. Samtidigt har vi inte kunnat styrka att kontroller avseende jäv genomförs på ett systematiskt sätt eller att jävsdeklarationer dokumenteras och följs upp på ett enhetligt sätt. Vi har inte heller kunnat bedöma vilka kontroller av bisysslor som genomförs eller i vilken utsträckning dessa omfattar medarbetare inom inköps- och upphandlingsverksamheten. Vi ser positivt på att Region Halland har identifierat bisysslor som ett riskområde och initierat åtgärder för att stärka kontrollen inom området.	
3. Upprättas och används riskanalyser av verksamheterna för att medvetandegöra och upptäcka risker i upphandlingsprocessen?	Ja Bedömningen grundas på att riskanalyser kopplade till inköp och upphandling genomförs och används inom såväl internkontrollarbetet som regionens arbete mot välfärdsbrottslighet. Välfärdsbrottsperspektivet har integrerats i verksamheternas riskanalyser och inköp, upphandling och avtal har identifierats som ett prioriterat riskområde. Vidare framgår att riskbedömningar används i samband med upphandlingar och att arbete pågår för att vidareutveckla en riskbaserad modell för leverantörskontroll. Vi ser positivt på att direktupphandling har identifierats som ett särskilt riskområde och att	

åtgärder vidtas för att stärka kontrollen inom området.

4. Görs tillräckliga kontroller av leverantörer i anbudsfasen?

Delvis.

Bedömningen grundas på att det finns en dokumenterad rutin för leverantörskontroller och att kontroller genomförs utifrån identifierade risker. Stickprovsgranskningen visar att det finns krav på kontroll av leverantörernas ekonomiska ställning och att regionen använder externa informationskällor och systemstöd för detta ändamål. Samtidigt har vi endast kunnat verifiera genomförda kontroller för en av de granskade upphandlingarna. För övriga stickprov har dokumentation inte erhållits, vilket innebär att genomförandet inte har kunnat styrkas.

5. Finns kända rutiner och rapporteringskanaler vid misstanke om välfärdsbrott?

Ja.

Bedömningen grundas på att Region Halland har en dokumenterad visselblåstjänst med tillhörande riktlinjer och rutiner för hantering av misstänkta oegentligheter. Därutöver finns flera rapporteringsvägar för att fånga upp misstankar om välfärdsbrott, bland annat via chef, ärendehanteringssystem och den löpande fakturahanteringen.

Vi ser positivt på att det finns en etablerad hantering för att utreda och följa upp inkomna ärenden samt att erfarenheter från dessa används i utvecklingen av upphandlings- och avtalsarbetet. Samtidigt noterar vi att det saknas styrande dokument som reglerar hur lärdomar från inkomna ärenden systematiskt ska omhändertas och återföras till verksamheten.

6. Genomförs uppföljning och utvärdering av ingångna avtal?

Delvis.

Bedömningen grundas på att Region Halland har fastställda styrdokument och rutiner som reglerar uppföljning och förvaltning av avtal.

Stickprovsgranskningen visar att det finns krav på uppföljning i de granskade upphandlingarna och att uppföljning har genomförts och dokumenterats för flera av avtalen.

Samtidigt är den dokumentation som erhållits begränsad och uppföljningsrapporter har endast erhållits för ett mindre antal av de granskade avtalen. Vi bedömer därför att dokumentationen av genomförda uppföljningar kan utvecklas för att stärka spårbarheten och möjligheten till efterhandskontroll

2026-10-12

Marie Lindblad

Rebecca Lindström

Uppdragsledare

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2026-02-19. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.